

ВИЯВЛЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИБОРУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Цуркан Г. О.

студентка 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Кононенко О. І.

д.психол. н., професор,

завідувач кафедри соціальної психології ФПСР

Актуальність теми даної роботи обмежується низкою труднощів формування професійної спрямованості особистості в процесі здобуття вищої освіти. Перша проблема полягає в тому, що в державних стандартах не враховано професійне спрямування освіти, тому педагоги не орієнтовані на формування професійного спрямування особистості здобувача вищої освіти. По–друге проблема професійного самовизначення носить фундаментальний характер, тому що вона є частиною загальної проблеми життєвого становлення особистості.

Професійне самовизначення в педагогіці розглядають як процес самопізнання та об'єктивної оцінки особистістю своїх психологічних особливостей, здібностей, можливостей та порівняння наявних професійних якостей із вимогами, що необхідні для опанування певною професійною діяльністю, яка охоплює вибір професії, навчального закладу та пошуку місця роботи.

Сучасне суспільство висуває високі вимоги до майбутнього спеціаліста: уміння нестандартно мислити, знаходити оптимальні рішення, аналізувати, проводити рефлексію власних дій, співвідносити їх з метою діяльності, мати глибокі, стійкі знання та уміння їх застосовувати у професійній діяльності. Сформована професійна компетентність вказує на рівень психологічної готовності до професійної діяльності. Вона надає стійкості молодому

фахівцю для успішної адаптації та соціалізації до умов професійної діяльності. На формування психологічної готовності до професійної діяльності впливають наступні чинники: налагоджена система методів та цілей в системі професійної освіти; засвоєння професійних знань та умінь; залучення студентів до проходження навчальної та виробничої практики, у ході яких формуються потреби, цінності, інтереси та мотиви здобуття значимих сучасних знань та вмінь [3].

Навчальна діяльність, яка мотивована зовнішніми мотивами, не передбачає метою оволодіння змістом навчального предмету, така навчальна діяльність є метою досягнення інших цілей: отримання гарної оцінки, диплому, стипендії, схвалення, визнання товаришів, викладачів, підкорення вимогам навчального закладу. У такому випадку навчальний матеріал, навчальні дисципліни для студента не є внутрішньо прийнятими, а зміст навчання не є особистою цінністю. Отож ми не можемо говорити про повноцінний розвиток особистості та становлення професіонала.

Професійну спрямованість розглядають як властивість особистості, що характеризує ставлення людини до обраної спеціальності і здійснює вплив на підготовку та успішність професійної діяльності, без якої неможливе професійне становлення особистості майбутнього спеціаліста.

Т. Є. Тітова визначила, що високий рівень професійної спрямованості змістовно виражається у домінуванні гуманістичної та прагматичної тенденції. У таких людей досить високий рівень саморегуляції і переважають такі регулятивні властивості, як гнучкість та планування. Вона виявила пряму залежність рівня професійної спрямованості від рівня саморегуляції (чим нижче показники саморегуляції, тим нижче і професійна спрямованість) [5].

Ф. М. Подшивайлов виявив, що для студентів–психологів найбільше емоційне задоволення приносить спілкування, допомога людям і комфорт, а найменше –

боротьба, краса та пізнання. Також він помітив наступну тенденцію: більшість студентів має середній рівень адаптивності, проте протягом навчання рівень адаптивності не зростає, а навпаки, у деяких студентів–психологів знижується [4].

Висновки. Формування професійної спрямованості є дуже широким і складним процесом. Необхідно створити педагогічне середовище для формування в учня постійного позитивного ставлення до професії. У сучасній ситуації швидкий розвиток професійної освіти зумовлений постійними вимогами професійної освіти та постійного вдосконалення, подальша розробка зазначеної проблеми набуває все більшого значення. Її правильне вирішення залежить від спільних зусиль педагога і психолога в період профорієнтаційної роботи у школі та в процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах.

Література

1. Гавриловська К. П., Литвак О. Й. Мотиви вибору професії студентами хелперських спеціальностей. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019 р., № 4, Т. 1. С.108–113.
2. Гуцан Л. А. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення у контексті подолання кризи ринку праці. *Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення у контексті подолання кризи ринку праці: матеріали VIII Міжнародної науково–практичної конференції (1 грудня 2015 р., м. Київ) / уклад. : Л.М. Капченко та ін. – К. : ІПК ДСЗУ, 2015. С.104–110.*
3. Кононенко О. І., Гужанова Т. С., Федорик В. В., Кушнір Л. О., Ортікова Н. В. Професійна компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2023. № 8(26) 2023. С.418–428.
4. Подшивайлов Ф. М. Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога: автореф. дис....

канд. психол. наук : 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2015. 20 с.

5. Тітова Т. Є. Особливості професійної спрямованості студентів-психологів з різним рівнем саморегуляції *Психологія і особистість*. 2019. № 1 (15) .С.146–147.